

Özel Eğitim Öğretmeni Adaylarının İş Birliğine İlişkin Metaforik Algıları

Eylem DAYI¹ ve Zahide TÖRET²

Öz

Özel eğitim, merkeze aldığı öğrencilerin bireysel farklılıkları nedeni ile özel eğitim öğretmenlerinin farklı alanlardan gelen uzmanlarla sıkça iş birliği kurmasını gerektiren bir disiplin alanıdır. Bu çalışmada özel eğitim öğretmeni adaylarının iş birliğine yönelik metaforik algıları ve oluşturdukları metaforların gerekçeleri incelenmiştir. Araştırmada 93 özel eğitim öğretmeni adayının iş birliğine yönelik oluşturduğu metaforlar ve metaforlarının gerekçeleri incelenmiştir. Verilerin toplanması için araştırmacılar tarafından oluşturulan Metaforik Algı Anketi kullanılmıştır. Ankette “Özel eğitimde iş birliği..... gibidir, Çünkü,” şeklinde yarı yapılandırılmış bir soru yer almıştır. Araştırma sonunda özel eğitim öğretmen adaylarının iş birliğinin yapısı, iş birliğine yönelik tehditler, iş birliğinin gereklilikleri, önemi, amacı olmak üzere toplam beş farklı temada 56 farklı metafor ürettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar alanyazında var olan çalışma sonuçları ile karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş birliği, Özel Eğitim, Özel Eğitim Öğretmeni, Öğretmen Adayı, Metafor, Algı

Metaphoric Perceptions of Preservice Special Education Teachers Regarding Collaboration

Abstract

Special education is a field that requires special education teachers to collaborate frequently with specialists from different fields due to the individual differences of the students. This study examined the metaphorical perceptions of preservice special education teachers about collaboration, as well as the reasons for the metaphors they created. The study examined metaphors created by 93 special education teachers prior to collaborating, and their reasons. Metaphoric Perception Survey, created by researchers, was used for data collection. The questionnaire has a semi-structured question such as “Collaboration in special education” . Because” . At the end of the study, the preservice special education teachers' structure in five different themes, the structure of the collaboration, the threats to collaboration, the requirements of the collaboration, the importance of the collaboration and the purpose of the collaboration.

Key Words: Collaboration, Special education, Special education teacher, Preservice teacher, Metaphor, Perception

Atıf İçin / Please Cite As:

Dayı, E. ve Töret, Z. (2021). Özel eğitim öğretmeni adaylarının iş birliğine ilişkin metaforik algıları. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 863-877.

Geliş Tarihi / Received Date: 27.05.2020

Kabul Tarihi / Accepted Date: 19.03.2021

¹ Doç. Dr. - Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, eylemd@gazi.edu.tr

 ORCID: 0000-0003-1020-5846

² Araş. Gör. - Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, zahidetoret@gazi.edu.tr

 ORCID: 0000-0003-2102-9876

Giriş

“İş birliği” kavramı 21. yüzyılda sanayileşmenin gelişmesiyle hemen hemen tüm alan profesyonellerinin kazanması gereken bir beceri olmaya başlamıştır. İş birliği içinde çalışma süreci birden fazla alan uzmanının fikir ve mesai ortaklığını içermektedir. Sonuç olarak daha kapsamlı çözümlere ulaşmak, birlikte karar almak ve olası hata oranlarını düşürmek söz konusu olabilmektedir. Bu nedenle işbirlikçi çalışma örneklerinin insan kaynakları, sağlık, eğitim gibi birebir insan ile çalışan hizmet sektörlerinde giderek artan bir rağbetle kullanıldığı söylenebilir. Özellikle özel eğitimde eğitimin merkezinde yer alan öğrencinin bireysel farklılıklarına cevap verecek ve öğrencinin ilerlemesini sağlayacak programların hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi için farklı meslek uzmanlarının görüşlerine başvurulması gerekliliği her boyutuyla iş birliği içinde çalışma becerilerini gerektirmektedir.

Alanyazın incelendiğinde özel eğitimde iş birliğini konu alan pek çok çalışmaya rastlanmaktadır. Örneğin özel eğitimde iş birliği kalitesinin öğretmen ve yardımcı personelin becerilerinden, okulun ve idarecilerin yapısından etkilendiğini belirten çalışmaların yanı sıra (Biggs, Gilson ve Carter, 2016, s. 256), iş birliğine katılan öğretmenlerin süreci sürdürebilmeleri için ortak bir amaç, ortak felsefe ve dil paylaşımlarının gerekliliğini gösteren çalışmalara rastlamak da mümkündür (Carter, Prater, Jackson ve Marchant, 2009, s. 60). Bununla birlikte Brownell, Adams, Sindelar ve Waldron (2006) iş birliğine ilişkin hizmet içi eğitim almış öğretmenlerin bir grubunun problem çözmede işbirlikçi yaklaşımlardan etkin bir biçimde yararlanırken bir grup öğretmenin ise daha sınırlı düzeyde bu becerilerden yararlandığını belirlemişlerdir. Temel farklılığın kaynaklarını araştırdıklarında ise müfredat düzenleme, öğrenci ile iletişim, pedagoji ve uyarılma konusunda daha yetkin olan öğretmenlerin problem çözmede işbirlikçi yaklaşımlara daha fazla yöneldikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışma ile dolaylı olarak tutarlı sonuçlar içeren başka bir çalışmada ise mezun oldukları lisans programında kapsayıcı eğitim ve iş birliği ile ilgili ders alan öğretmenlerin mesleğe atıldıklarında işbirlikçi çalışmalar konusunda kendilerini daha yetkin hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Zagona, Kurth ve Mac Farland, 2017, s. 163). Lynch, Madden ve Knight (2014) yapmış oldukları bir çalışmada öğretmenlere iş birliğine dayalı bir öğretim içeriği sağlandığında öğretmenlerin mesleki becerilerine ilişkin kapasitelerini daha etkin ve verimli bir biçimde kullanabildikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Hali hazırda çalışmakta olan öğretmenlerin sahip oldukları beceri ve bilgilerin iş birliğinin kalitesini artırdığını gösteren çalışmaların yanı sıra hizmet öncesi dönemlerde alınan eğitimlerin de öğretmenlerin iş birliğine ilişkin becerilerini desteklediği bilinmektedir. Örneğin; Vuran, Bozkuş-Genç ve Sani-Bozkurt (2017) yapmış oldukları bir çalışmada “zihin engelliler öğretmenliği programına” devam eden öğretmen adaylarına iş birliği ile bireyselleştirilmiş eğitim programları (BEP) geliştirmeye yönelik bir eğitim sağlamışlardır. Çalışma sonunda öğretmen adaylarının BEP hazırlamanın bir gerekliliği olan iş birliği becerilerinin arttığı, iş birliği ile BEP hazırlama sürecinde öğretmen adaylarının birbirleriyle etkili iletişim kurdukları ve gruba aidiyetlerinin arttığını bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Gürgür ve Uzuner ise (2010) kaynaştırma ortamlarında iş birliğine dayalı uygulamaları sınıf öğretmeni ve uygulamacı görüşlerine dayalı olarak incelemişlerdir. Araştırma sonunda araştırmacılar bir programın başarılı olmasında paydaşların algılarının ve sürece aynı anlamı yüklemelerinin, tutum ve niyetlerinin benzer olmasının önemli olduğunu vurgulamıştır. Öğretmenlerin genel olarak iş birliği konusunda eğitim almaları gerektiğini ifade eden araştırmacılar, öğretmenlerin niyet, bilgi, beceri, eylem ve sonuca ulaşma döngüsünü içselleştirmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir (Gürgür ve Uzuner, 2010, s. 15). Yener (2019) yüksek lisans tez çalışmasında kaynaştırma ortamlarında çalışan öğretmen ve uzmanların BEP sürecinde yaptıkları iş birliklerine ilişkin görüşlerini, aile ve uzman görüşmelerine dayalı olarak incelemiştir. Sonuç olarak kaynaştırma ortamlarında çalışan uzmanların BEP hazırlama ve uygulama sürecinde iş birliği yapmadıklarını raporlamıştır. Özel eğitim okul ve sınıflarında çalışan özel eğitim ve branş öğretmenleri arasındaki iş birliği çalışmalarının incelendiği başka bir çalışmada ise özel eğitim öğretmenleri ve branş öğretmenleri arasında özellikle öğrenci için eğitim ve eğitsel faaliyetlerin içeriklerinin belirlenmesinde iş birliği yapıldığı sonucuna ulaşılmakla birlikte öğretmenlerin bu süreçte iş birliğinin esaslarına uygun olarak paylaşımlarda bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Elçi, 2019). Elde edilen bu sonuçlar bir araya getirildiğinde kaynaştırma ve bütünleştirme ortamlarında çalışacak öğretmen adaylarının iş birliğine ilişkin becerilerinin geliştirilmesi için öğretmen adaylarının aldığı eğitimlerin önem taşıdığı anlaşılmaktadır. Hamilton- Jones ve Vail (2013) ise hizmet öncesi özel eğitim öğretmenleri ile yaptıkları bir çalışmada, işbirlikçi becerilere yönelik bir eğitim sonucunda öğretmen adaylarının iş birliği yapıldığında, elde edilecek çıktılardan daha çeşitli ve farklı olabileceği yönünde fikir değiştirdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Diğer taraftan işbirlikçi çalışmaların öğrenci çıktılarını da olumlu yönde etkilediği bilinmektedir. Yapılan çalışmalarda başarılı olarak

sayılabilecek okulların temel özelliklerinin işbirlikçi yaklaşımı benimsemek olduğu rapor edilmektedir (Caron ve McLaughlin, 2002, s. 285). Bunun yanı sıra uzmanların kendi arasında ve ailelerle iş birliği yaptığı okullarda öğrenci başarısının arttığı, sosyal uyum becerilerinin geliştiği ve problem davranışların azaldığı rapor edilmektedir (Hunt, Soto, Maier ve Doring, 2003, s. 315).

Özetlemek gerekirse özel eğitimde iş birliği öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının belli eğitim ve tecrübeler sonunda, kendi beceri ve yeteneklerinin de yardımı ile geliştirdikleri bir kavramdır (Biggs vd., 2016, s. 256; Brownell vd., 2006, s. 169). Ayrıca öğretmenlerin ve diğer alan uzmanlarının benzer bakış açısına sahip olmaları (Gürgür ve Uzuner, 2010, s. 15) ve öğretmenlerin fikirlerini rahatça tartışabilmeleri öğretmenlerin iş birliğine ilişkin tutumlarını olumlu olarak etkilemektedir (Lynch vd., 2014, s. 1). Bununla birlikte yapılan çalışmalar öğretmen adaylarının uygun eğitimleri aldıklarında iş birliğine ilişkin bilgi ve becerilerinin arttığını işaret etmektedir (Biggs vd., 2016, s. 256; Brownell vd., 2006, s. 169; Hamilton vd., 2013, s.76; Vuran vd., 2017, s. 165; Zagona vd., 2017, s. 163).

Bu çalışmada özel eğitim öğretmeni adaylarının iş birliğine yönelik algıları incelenmiştir. Araştırmaya katılan özel eğitim öğretmeni adaylarının doğrudan özel eğitimde iş birliğine yönelik ders almamış olması ve son sınıfta olmaları nedeni ile kavrama ilişkin temel algılarının ne olduğu merak konusudur. İş birliği kavramı pek çok özellik ve kendine has esasları olan, kolayca açıklanamayacak bir kavram olarak (Cook ve Friend, 1991; Cook ve Friend, 2010, s. 1; Friend ve Cook, 1992) tanımlanmaktadır. Bu nedenle özel eğitim öğretmeni adaylarının iş birliğine ilişkin algılarını metaforlar yardımı ile açıklamaları algılarının anlaşılması bakımından kolaylaştırıcı olabilir. Nitekim alanyazında bilinmeyen kavramlara ilişkin algıların metaforlarla açıklanabileceği, bunun az bilinen ya da hiç bilinmeyen bir kavrama ilişkin algıların açıklanmasında uygun bir yol olabileceği vurgulanmaktadır (Cerit, 2008, s. 693; Ekici, 2016, s. 755; Martinez, Saudela ve Huber, 2001, s. 965).

Metaforlar, bireylerin bazı benzetme unsurlarını kullanarak, açıklayamadıkları bazı kavramları açıklamalarını sağlar. Bu nedenle kavrama ilişkin metaforik algılar kavramın zihindeki durumunun ortaya çıkması açısından önem taşımaktadır (Tamimi, 2005; Yazar, Özekinci ve Lala, 2017, s. 245). “İş birliği” ise hem yasa ve yönetmeliklerle hem de eğitim sunduğu grubun bireysel farklılıkları ve ihtiyaç duyduğu farklı eğitsel müdahalelerin karşılanabilmesi için özel eğitim öğretmeni adaylarının zorunlu olarak kullanacağı ve içinde bulunacağı bir süreç olmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının son sınıfta olmaları ve kısa süre içinde sahada yer alacakları düşünöldüğünde ise, iş birliğine yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi sonunda elde edilecek sonuçların, bu konuda hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlere yönelik içeriklerin geliştirilmesine öneri sunulabilmesi bakımından yararlı olacağı düşünölmektedir. Ayrıca araştırmadan elde edilen sonuçların alanyazına nitelikli veriler sağlayacağı varsayılmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, özel eğitim öğretmeni adaylarının “iş birliği” kavramıyla ilgili geliştirdikleri metaforları analiz etmektir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Özel eğitim öğretmeni adaylarının “iş birliği” kavramıyla ilgili oluşturdukları metaforlar nelerdir?
2. Belirtilen metaforlar ortak özellik bakımından hangi temalar altında toplanmaktadır?

Yöntem

Bu araştırmanın amacı, özel eğitim öğretmeni adaylarının “iş birliği” kavramıyla ilgili geliştirdikleri metaforları analiz etmektir. Araştırmada özel eğitim öğretmeni adaylarının bireysel algı ve tecrübelerinden yola çıkılarak “iş birliği” kavramına ilişkin metaforik algıları incelenmiştir. Bu nedenle araştırmanın deseni nitel araştırma modellerinden olgubilim (fenomenoloji) desendir. Olgubilim deseni, yaygın uygulamaları ortaya çıkarmak ve katılımcılar tarafından oluşturulan anlamları/olguları tanımlamak ve açıklamak amacıyla kullanılmaktadır. Olgubilim desenin temelini bireysel tecrübeler oluşturmaktadır. Olgubilim tanımlayıcı bir araştırma desendir. Bu bağlamda genelleme yapmak değil, olguları tanımlamak ve kişisel deneyimlere dayalı sonuçları belirlemek önemlidir (Akturan ve Esen, 2008, s. 83-98).

Evren- Örneklem

Çalışmanın verileri Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Faköitesi Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı dördüncü sınıfa devam eden özel eğitim öğretmen adaylarından toplanmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların araştırmaya katılmak için gönüllü olması, kayıtlı oldukları lisans programına devam ediyor olması ve öğretmenlik uygulaması dersini aliyor olması şartları aranmıştır. Araştırma kapsamında toplam

107 katılımcıya ulaşılmıştır. Ancak 14 katılımcının anketi uygun doldurmadığı anlaşılmıştır. Analiz edilmeye uygun veri sağlayan 93 katılımcının 45'i görme engelliler öğretmenliği programına ve 48'i zihin engelliler öğretmenliği programına devam etmektedir.

Veri Toplama Araçları

Metaforik Algı Anketi. Verileri toplamak amacıyla birinci ve ikinci araştırmacı birlikte alanyazında yapılan çalışmaları tarayarak (Büyükan ve Yaylacı, 2018, s. 679; Dayı, Açıköz ve Elçi, 2020, s. 95; Ekici, 2016, s. 755; Yazar vd., 2017, s. 245) “Metaforik Algı Anketi” oluşturmuşlardır. Anket “katılımcı bilgilerine ilişkin sorular” ve “iş birliğine yönelik metaforik algılara yönelik sorular” olmak üzere iki kısımdan oluşmuştur. Katılımcı bilgilerine yönelik kısımda katılımcıların cinsiyet, sınıf, yaş bilgileri yer almıştır. Metaforik algılara ilişkin olan bölümde katılımcılara “Türkçe’de metafor mecaz olarak bir şeyi başka bir şeyle açıklamak, daha anlaşılır olanla açıklamaya çalışmaktır. Bir nevi istenilen kavram ile ilgili düşünceleri somutlamaktır. Aşağıda bulunan ankette iş birliği denince aklınıza gelen kavramı ve iş birliğini neden bu kavrama benzettiğinizi gerekçelendiren bir sebep cümlesini tamamlamanız istenmektedir. Her iki cümleyi de eksiksiz, mantıklı ve okunaklı bir şekilde tamamlamanız gerekmektedir. İş birliği kavramına ilişkin bu görevi daha iyi anlamanız için aşağıda “Aile” kavramına ilişkin örnekler yer almaktadır.” şeklinde bir açıklama yer almış ardından “Aile, bir hücre gibidir. Çünkü toplumun tüm özelliklerini taşıyan, canlı bir yapıdır” “Aile bir duvar gibidir. Çünkü ben ne yapmaya kalksam beni sınırlar” şeklinde bir olumlu bir olumsuz örnek yer almıştır. Açıklama ve örneklerin ardından katılımcıların özel eğitimde iş birliğine ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi için “Özel eğitimde iş birliği.....gibidir, çünkü” şeklinde yarı yapılandırılmış soru yer almıştır. “Metaforik Algı Anketi” iki farklı alan uzmanına sunulmuş anketin uygunluğu hakkında görüş alınmıştır. İlk uzman anket formuna bir olumlu örneğin yanına bir de olumsuz örnek konulması yönünde fikir beyan etmiştir. Görüş doğrultusunda ankete son hali verilmiştir. Her iki uzmanın olumlu görüşünün ardından anket son halini almıştır.

Verilerin Toplanması

Veri toplama sürecine başlanmadan gerekli onay ve izinler alınmıştır. Araştırmacılar, verileri toplamak için katılımcı özel eğitim öğretmeni adaylarının akademik danışmanlarından ders programları hakkında ön bilgi almıştır. Tek seferde en fazla katılımcı sayısına ulaşabilmek için duyurular yapılmış ve katılımcıların aynı saatte bir arada olmaları sağlanmıştır. Belirlenen saatte araştırmacılar Metaforik Algı Anketi’ni katılımcılara dağıtmış, çalışma hakkında kısa bir bilgi vermiştir. Katılımcılardan kendilerine sunulan anketi dikkatle incelemeleri, anlamadıkları bir şey varsa sormaları istenmiştir. Katılımcılar tarafından sorulan sorular cevaplanmıştır. Ardından katılımcılardan başkaları ile fikir alışverişi yapmadan, metafor ve gerekçe cümlelerinin her ikisini birlikte, okunaklı biçimde dağıtılan anket formuna yazmaları istenmiştir. Araştırmaya katılmaya gönüllü olmayan katılımcıların anket formunu boş bırakarak teslim edebilecekleri belirtilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu çalışmada veriler toplandıktan sonra ilk aşamada 1) 107 öğretmen adayının doldurduğu anketler incelenmiş 14’ünün anketi uygun biçimde doldurmadığı anlaşılmış bu anketler analiz dışı bırakılmıştır, 2) Geriye kalan 93 ankete birden başlayarak 93’e kadar numara verilmiştir. İkinci aşamada metaforlar ve temalar belirlenerek kodlamalar yapılmıştır. Bu aşamada 1) Metaforlar belirlenmiş, 2) Temalar belirlenmiş, 3) Metaforların hangi temaya dahil olduğu belirlenmiş ve kodlanmıştır. Üçüncü aşama ise analiz ve yorum aşamasından oluşmuştur. Bu basamakta 1) Geçerlik ve güvenilirlik analizi, 2) Elde edilen verilerin frekanslarının belirlenmesi 3) Elde edilen bulguların yorumlanması yapılmıştır (Büyükan ve Yaylacı, 2018, s. 679; Dayı vd., 2020, s. 95; Ekici, 2016, s. 755; Yazar vd., 2017, s. 245).

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Bu çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için iç ve dış geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Çalışmanın dış geçerliği amaçlı örneklem seçimi ile sağlanmıştır (Merriam, 2013, s. 199- 228). İç geçerliğin sağlanması için denetleme tekniği kullanılarak, araştırmada verilerin nasıl toplandığı ve kodlandığı ayrıntılı biçimde açıklanmıştır. Ayrıca veri analizinin başından itibaren çelişkili ve uygun olmayan katılımcı ifadeleri analiz dışı bırakılarak veri toplama aşamasının uygun ve yeterli katılımdan oluşması sağlanmıştır. Bununla birlikte iç geçerliğin sağlanması için iki araştırmacı birbirinden bağımsız olarak kodlamalar yapmış ve kodlamalar tamamlandıktan sonra karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonunda ortaya çıkan kod ve tema

listesine son şekli verilmiştir. Veri analizinin güvenirliği; [Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] formülü ile hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Yapılan hesaplama sonunda çalışmanın güvenirliği %95 olarak hesaplanmıştır.

Bulgular

Bu araştırmanın amacı, özel eğitim ğretmeni adaylarının ‘‘iş birliği’’ kavramıyla ilgili geliştirdikleri metaforları analiz etmektir. Araştırma kapsamında ğretmen adaylarından özel eğitimde iş birliğine yönelik oluşturdukları metafor ve metaforun gerekçesini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir. Bu bölümde özel eğitim ğretmeni adaylarının özel eğitimde iş birliği kavramı için oluşturdukları metaforlar, metaforların dahil edildiği temalar ve verilerin frekansları yer almaktadır. Çalışmaya katılan özel eğitim ğretmeni adaylarının özel eğitimde iş birliğine yönelik oluşturdukları metaforlar ve sıklık sıralamasına göre frekansları Tablo 1’ de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların ‘‘İş Birliği’’ Kavramı İçin Oluşturdukları Metaforlar

Metaforun Sırası	Metafor Adı	f	Metaforun Sırası	Metafor Adı	f
1	Zincir halkası	6	29	Düğün evi	1
2	Yapboz parçası	5	30	Fabrika	1
3	Ağacın/ bitkinin kökleri	4	31	Fermuar	1
4	Yapboz	3	32	Futboldaki orta sahalarda	1
5	İnşaat yapmak	3	33	Geometrik şekil	1
6	Zincir	2	34	Gök kuşağı	1
7	Ağaç	2	35	İmece	1
8	Aile	2	36	Kale	1
9	Anahtar ve kilit	2	37	Karıncaların kışa hazırlanması	1
10	Bina	2	38	Kilit taşı	1
11	Dişliler	2	39	Kömürü elmas yapmak	1
12	Duvar	2	40	Köprü	1
13	Evin temeli	2	41	Kurufasulye pılav	1
14	Futbol takımı	2	42	Kuş yuvası	1
15	Kan	2	43	Kuşun uçması	1
16	Organlar	2	44	Makinanın parçaları	1
17	örümcek ağı	2	45	Mekanizma	1
18	Parmaklar	2	46	Merdiven basamakları	1
19	Saat	2	47	Mutualist ilişki	1
20	Tren vagonu	2	48	Mücadele	1
21	Vücut	2	49	rg	1
22	Anne	1	50	şeker	1
23	Arı kovanı	1	51	şirket	1
24	Bal peteği	1	52	Tahterevalli	1
25	Dağa tırmanmak	1	53	Tekerlek	1
26	Bulunmaz Hint kumaşı	1	54	Tereyağlı iskender	1
27	çiçeğin açması	1	55	Tuz	1
28	Domino taşları	1	56	Düğüm	1
Toplam					93

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların toplam 93 görüş belirterek, 56 farklı metafor ürettikleri görülmektedir. Özel eğitim ğretmeni adaylarının en sık belirttikleri metaforların ‘‘zincir halkası, yapboz parçası, bir ağacın/ bitkinin kökleri, yapboz, bina/ inşaat yapmak olduğu görülmektedir. Özel eğitimde iş birliği kavramı ile en sık benzetilen kavramlar zincir halkası (f= 6) ve yapboz parçası olmuştur (f= 5). Zincir halkası ve yapboz parçaları yapı gereği devamlılık arz etmesi gereken, bir tanesinin göreve ilişkin işlevini yerine getirmediği ya da eksik olduğu zaman bütünün eksik çalışmasına ya da hiç çalışmamasına neden olabilecek kavramlardır. Bu bağlamda ğretmen adaylarının özel eğitimde iş birliği kavramını zincir halkaları ve yapboz parçaları ile iş birliğinde yer alan her bir işbirliğinin görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi, bir paydaşın bilgi ya da beceri eksikliğinin tüm işleyişi etkileyebileceği ile ilişkilendirildiği söylenebilir. Özel eğitim ğretmeni adaylarının en sık ürettiği diğer üç metafor ise yapboz (f= 4), bir ağacın/ bitkinin kökleri (f= 3), bina/ inşaat yapmak (f= 3) olduğu görülmektedir. Bu metaforlar incelendiğinde ise yapı olarak birden fazla parçadan ya da işten oluşan sağlam, dikkatle planlanması

Tablo 3. Katılımcuların “İş Birliğinin Yapısı” Bakımından Oluşturdukları Metaforlar ve Gerekeçleri

<i>Tema</i>	<i>Metafor ve gerekeçesi</i>
İş birliğinin yapısı	K. 1: “Ağaç gibidir, çünkü birçok kişinin birlikte çalışması ile olur”
	K. 2: “Yapboz gibidir, çünkü her uzman birbirini tamamlar.”
	K. 10: “Bir bisikletin dişlileri gibidir, çünkü tüm parçalar bir arada hareket ettiği için çok hızlı yol alınır.”
	K. 11: “Bir dağın zirvesine tırmanmak gibidir, çünkü çevremizdekilerle ne kadar fikir alışverişi yaparsak yaptığımız işte hedeflediğimiz en yüksek yere ulaşmış oluruz.”
	K. 16: “Aile gibidir, çünkü ortak sorumlulukları almak, olumlu ve olumsuz durumları birlikte yüklenmektir.”
	K. 24: “Tahterevallı gibidir, çünkü birinin dengesi diğerinin dengesini sağlar.”
	K. 23: “Gökkuşadı gibidir, çünkü her bir rengin kendine ait güzelliği ve bu güzelliğlerin bütünlüğünden oluşan muhteşem bir birlik vardır.”
	K. 27: “Geometrik şekil gibidir, çünkü bu geometrik şeklin her bir köşesinde farklı bir alan uzmanı olur.”
	K. 18: “Yapboz parçaları gibidir, çünkü parçalar tek başına bir anlam ifade etmezken birleştirildiğinde anlaşılır olur.”
	K. 19: “Düğün evi gibidir, çünkü herkes bir işi halleder ve güzel bir iş ortaya çıkar.”
	K. 31: “Tren vagonu gibidir, çünkü herkes birbirini izleyerek destekler.”
	K. 36: “Şirket gibidir, çünkü herkes üzerine düşen görevi zamanında ve gerektiği gibi yapar böylece ilerleme daha hızlı olur. Herkes ortak hareket ettiği için başarı sağlanır, sorun çıkmaz.”
	K. 44: “Saat gibidir, çünkü akrep olmadan yelkovanın yel kovan olmadan akrebin anlamı olmaz.”
	K. 45: “Bir bina gibidir, çünkü her odanın ayrı bir görevi vardır ama her katın katkısı aynıdır.”
	K. 47: “Örümcek ağı gibidir, çünkü özel eğitime etki eden herkesin etkisi birbirine karmaşık ve katı bir şekilde bağlıdır.”
	K. 53: “İnşaat yapmak gibidir, çünkü bir binanın her bir odasıyla, detayıyla, ayrı ilgilenecek bütüne ulaşmayı gerektirir.”
	K. 6: “Büyük bir mücadele gibidir, çünkü aile, öğretmen, okul çalışanları, öğrenci bir araya gelerek takım halinde en iyisi için çalışır.”
	K. 60: “Parmaklar gibidir, çünkü hepsi birbiriyle bağlıdır ve birlikte hareket ederek bir işi yaparlar. Tek başına hiç birisi bir iş yapamaz.”
	K. 61: “Bina gibidir, çünkü tüm parçalar ortak olarak birleştiğinde sağlam yapı ortaya çıkar.”
	K. 62: “Zincir halkaları gibidir, çünkü o halkalar ancak birbirine tutunarak güzel bir kolye olabilir. Tek başına bir anlamları yoktur.”
	K. 68: “Zincir gibidir, çünkü devam etmesi gereken ve güçlü olması gereken bir yapısının olması gerekir.”
	K. 81: “Anahtar ve kilit gibidir, çünkü bir bütün halinde birbirini uyumlu tamamlar.”
	K. 88: “Yapboz gibidir, çünkü yapboz bir sürü parçada oluşur. Ve bu parçalar bir araya gelince güzel bir ürün ortaya çıkar.”
	K. 89: “Bir kale gibidir, çünkü birden fazla kişinin ortak bir amaç doğrultusunda bir araya gelip birbirini desteklemesi ile oluşur.”
	K. 92: “Zincir halkaları gibidir, çünkü bir halka diğer için ön koşuldur. Kolaylaştırıcı etki sağlar.”
	K. 22: “Yapboz parçaları gibidir, çünkü tek başına hiçbir parça anlam ifade etmez. Kalıcılık ve bütünlük iş birliği ile sağlanabilir.”
	K. 59: “Saat gibidir, çünkü her bir iş birliği, yardım birbirini etkiler ve adım adım ilerler.
	K. 76: “Yapboz gibidir, çünkü farklı alanların bir arada olmasını gerektiren bir iştir.”
	K. 32: “Düğüm gibidir, çünkü iş birliği bazen işleri zorlaştıran, engelleyici bir düğüm iken bazen de ipin iğneden çıkmasını engelleyen kolaylaştırıcı ve koruyucu bir düğüm olabilir.”
	K. 80: “Ağaç gibidir, çünkü iş birliği yapıldığı sürece bilgi alışverişi yardımlaşma paylaşım olduğu sürece daha verimli ve köklü olarak ilerlemeye devam edecektir.”
K. 67: “Bal peteği gibidir, çünkü alanında uzmanlaşmış bireylerin deneyimleri ve bilgi birikimleri doğrultusunda ortaya muhteşem bir iş çıkar.”	
K. 90: “Mutualist bir ilişki gibidir, çünkü iş birliği sonunda herkes mutlu olur.”	

Katılımcuların iş birliğinin yapısına yönelik “yapboz, ağaç, dişliler, bir dağın zirvesine tırmanmak, aile, tahterevallı, gökkuşadı, geometrik şekil, yapboz parçaları, düğün evi, tren vagonu, şirket, saat, bina, örümcek ağı, inşaat yapmak, büyük bir mücadele, parmaklar, zincir halkaları zincir, anahtar ve kilit, zincir, kale, saat, düğüm, bal peteği” metaforlarını ürettikleri görülmektedir. Üretilen metaforlar ve gerekeçleri ayrıntılı olarak incelendiğinde ise iş birliğinin birçok uzmanın bir arada çalışması, ortaya çıkan sonuçların kalitesi, bir arada çalışmanın hızlı ve etkili sonuçlar vereceği yönünde gerekeçlerle ilişkilendirildiği görülmektedir. Örneğin bir katılımcı (K. 1) iş birliğine ilişkin “Ağaç gibidir, çünkü birçok kişinin birlikte çalışması ile olur” şeklinde metafor ve gerekeç belirtirken, başka bir katılımcı (K. 23) “Gökkuşadı gibidir, çünkü her bir rengin kendine ait güzelliği ve bu güzelliğlerin bütünlüğünden oluşan muhteşem bir birlik vardır.” Başka bir katılımcı ise (K. 10) “Bir bisikletin dişlileri gibidir, çünkü tüm parçalar bir arada hareket ettiği için çok hızlı yol alınır.” ifadesini kullanmıştır. Diğer taraftan bir katılımcının (K. 32) “Düğüm gibidir, çünkü iş birliği bazen işleri zorlaştıran, engelleyici bir düğüm iken bazen de ipin iğneden çıkmasını engelleyen kolaylaştırıcı ve koruyucu bir düğüm olabilir.” şeklindeki ifadesi iş birliğinin kendi içinde zorlukları olan bir süreçken, bazı durumlarda da zorlukları çözmek için kullanılan bir süreç olduğunu

düşündürmektedir. Katılımcıların “iş birliğini engelleyen faktörler ve iş birliğine yönelik tehditler” oluşturdukları metafor ve gerekçeleri Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4. *Katılımcıların “İş Birliğini Engelleyen Faktörler/ İş Birliğine Yönelik Tehditler” Bakımından Oluşturdukları Metafor ve Gerekçeleri*

Tema	Metafor ve gerekçesi
İş birliğini engelleyen faktörler/ iş birliğine yönelik tehditler	K. 8: “Parmaklar gibidir, çünkü parmaklardan birisi işlevini yerine getiremezse, elimizle yapmak istediğimiz işleri tam ve kolay yapamayız.”
	K. 12: “Domino taşları gibidir, çünkü birisi yıkılırsa hepsi yıkılır.”
	K. 13: “Yapboz parçaları gibidir, çünkü bir tanesi eksik olursa yapboz tamamlanamaz.”
	K. 14: “Örgü gibidir, çünkü tüm birimler bir arada çalışmazsa, ilmekler kaçır, ortaya çıkan iş eksik yarım ve bütünleşmemiş olur.”
	K. 20: “Tren gibidir, çünkü bir kişi tüm yükü çeker diğerleri izler.”
	K. 28: Zincirin halkaları gibidir, çünkü içlerinden birisi koparsa o zincir artık işlevine uygun kullanılmaz. Yani özel eğitim öğrenci için başarıya ulaşmaz.
	K. 35: “Zincirin halkaları gibidir, çünkü özel eğitim aile, öğretmen ve çocuktan oluşan bir ekip işidir. Birbirine zincir gibi bağlıdır. Birisi eksik olursa zincir kopar.
	K. 39: “Bir makinanın parçaları gibidir, çünkü bir makinada eksik parça olursa makine çalışmaz eğitimde de eksik kalan görev çocuğun ilerlemesini etkiler.”
	K. 41: Zincirin halkaları gibidir, çünkü hepsi birbiriyle bağlantılıdır. Biri eksik kalırsa özel eğitim zayıf olur.
	K. 42: “Fermuar gibidir, çünkü üyeler birbirlerine bağlı olduklarında bir anlam kazanırlar. Bir taraf eksik olursa her hangi bir sonuç elde edilemez.”
	K. 43: “Bir yapbozun parçaları gibidir, çünkü iş birliği olmadan özel eğitimde bütünlük sağlanmaz. Yapbozun bir parçası olmadan tamamlanamayacağı gibi özel eğitimde de iş birliği olmadan tam verim alınmaz.”
	K. 47: “Zincirin halkaları gibidir, çünkü bir halka kopsa ya da olmasa o zincirde eksiklik olur. Tamir etmek ve kopuk halkanın yerini doldurmak gerekir.”
	K. 48: “Vücut gibidir, çünkü eksiksiz çalışması için en küçük hücreye bile ihtiyaç vardır. Bir bileşende aksaklık çıkarsa bu tüm sistemi etkiler.”
	K. 49: “Dişliler gibidir, çünkü bir arada çalışıldığı için bir çark bozulursa hepsinin çalışması aksar.”
	K. 54: “Bulunmaz Hint kumaşı gibidir, çünkü özel eğitimde iş birliği her öğretmenin başarabildiği bir şey değildir. Her okulda bulunmaz.”
	K. 69: “Vücut gibidir, çünkü katılımcılardan birisi eksik katılım sağladığında ya da aile, okul, öğretmen ya da diğer alan uzmanı çalışmadığında tüm sistem aksar çalışmalar boşa gider.”
	K. 78: “Anahtar ve kilit gibidir, çünkü bütün teçhizatlar tam olmazsa kapı açılmaz.”
	K. 82: “Organlar gibidir, çünkü Bir organ çalışmazsa diğer organları etkiler.”
	K. 83: “İnşaat yapmak gibidir, çünkü bir uzman kendi görevini yapmazsa bina eksik olur. Ve sağlam bir yapı ortaya çıkmaz. Ancak uzmanlar bir araya gelerek iş birliği ile çalıştığında ortaya kaliteli bir iş çıkar.”
K. 93: “Arı kovanı gibidir, çünkü uzmanlardan birisi görevini yapmazsa çözüm üretmede aksamalar olur.”	

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların iş birliğine yönelik tehditler teması altında oluşturdukları metaforların yapboz parçaları, parmaklar, domino taşları, örgü, tren vagonu, zincir halkaları, makine parçaları, fermuar, vücut, dişli, bulunmaz Hint kumaşı, anahtar ve kilit, organlar, inşaat yapmak, arı kovanı olarak sıralandığı görülmektedir. Bu metaforların genel olarak bir ya da birkaç öğeden oluşan kavramlar olduğu görülmektedir. Bu öğelerden bir ya da birkaçının eksikliği ya da çalışmaması durumu bütünü çalışmasını engelleyecek nitelikte olduğu görülmektedir. Nitekim katılımcıların metaforları ve gerekçeleri ayrıntılı olarak incelendiğinde iş birliğinde yer alan işbirlikçi ya da uzmanların eksik çalışması ya da çalışmaması durumunda tüm süreci olumsuz olarak etkileyebileceği yönünde olduğu görülmektedir.

Örneğin bir katılımcı özel eğitimde iş birliğini örgüye benzeterek (K. 14) “Örgü gibidir, çünkü tüm birimler bir arada çalışmazsa, ilmekler kaçır, ortaya çıkan iş eksik yarım ve bütünleşmemiş olur.” şeklinde gerekçe sunmuştur. Başka bir katılımcı ise (K. 83) “İnşaat yapmak gibidir, çünkü bir uzman kendi görevini yapmazsa bina eksik olur ve sağlam bir yapı ortaya çıkmaz. Ancak uzmanlar bir araya gelerek iş birliği ile çalıştığında ortaya kaliteli bir iş çıkar.” şeklinde fikir belirtmiştir. Katılımcılardan birisi ise özel eğitimde iş birliğini yapboz parçaları ile özdeşleştirerek iş birliğinde yer alan paydaşların niteliği ile iş birliğinin kalitesi arasındaki ilişkiye dikkat çekmiştir ve (K. 43) “Bir yapbozun parçaları gibidir, çünkü iş birliği olmadan özel eğitimde bütünlük sağlanmaz. Yapbozun bir parçası olmadan tamamlanamayacağı gibi özel eğitimde de iş birliği olmadan tam verim alınmaz.” şeklinde metafor ve gerekçesini sunmuştur. Başka bir katılımcı ise (K. 54) “Bulunmaz Hint kumaşı gibidir, çünkü özel eğitimde iş birliği her öğretmenin başarabildiği bir şey değildir. Her okulda bulunmaz.” şeklinde metafor üreterek metaforunu iş birliğinin okul ortamı ve öğretmen değişkenleri ile ilişkilendirmiştir. Katılımcıların iş birliğinin önemine yönelik oluşturdukları metafor ve gerekçeleri Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların “İş Birliğinin Önemi” Bakımından Oluşturdukları Metafor ve Gereğçeleri

Tema	Metafor ve gereğçesi
İş birliğinin önemi	K. 37: “Bir ağacın kökleri gibidir, çünkü kökler sağlam olmazsa ağaç tutmaz, meyve vermez. İş birliği olmazsa eğitim yürümez.”
	K. 38: “Bir ağacın kökleri gibidir, çünkü kökleri olmayan ağaç aç ve susuz kalır. İş birliği olmadan özel eğitim yetersiz kalır.”
	K. 4: “Futboldaki orta sahalar gibidir, çünkü defans ne kadar iyi olursa olsun, forvet ne kadar iyi olursa olsun orta saha olmazsa bağlantı sağlanmaz ve takım başarısız olur.”
	K. 56: “şeker gibidir, çünkü şeker atmayınca çay nasıl tatsız oluyorsa iş birliği olmadan da özel eğitimin tadı olmaz”
	K. 52: “Tekerlek gibidir, çünkü motor öğretmen olsa da iş birliği olmadan ilerleme kat edemeyiz. Sadece öğretmen çalışır. Ama ilerleme olmaz. İlerlemek için iş birliğine ihtiyaç vardır. “
	K. 63: “Evin temeli gibidir, çünkü temel olan iş birliği olmazsa yapılan her şey desteksizdir. İlk boşlukta yıkılır tüm eğitim işleminde havada anlaşılmaz kalır.”
	K. 30: “Kan gibidir, çünkü kaliteli bir iş birliği olmazsa kaliteli eğitim de olmaz iş birliği hayati önem taşımaktadır.”
	K. 25: “Kilit taşı gibidir, iş birliği olmazsa denge bozulur, eğitimin kıymeti kalmaz.”
	K. 17: “Bir evin duvarları gibidir, çünkü ne kadar kuvvetli olursa özel eğitim o kadar sağlam olur.”
	K. 33: “Anne gibidir, çünkü nasıl anneler bir evde uyum içinde yaşamasını sağlayıp toparlıyor ise özel eğitimde iş birliği uyumu ve düzeni sağlar.”
	K. 74: “Kural gibidir, çünkü kurallara uyularak toplum daha düzenli olması gerektiği gibi olur. Özel eğitimde iş birliği ile her şey daha güzel ve yolunda olur.”
	K. 84: “Kökler gibidir, çünkü toprağın üstünde meyve vermesi için o ağacın toprağa bağlı olması gerekir.”
	K. 34: “Duvar gibidir, çünkü bir yapının temelini oluşturan ve bir arada tutan duvarlar gibi özel eğitimde iş birliği temeli oluşturur.”
	K. 73: “Dayanacak destek gibidir, çünkü öğretmen kendini yetersiz hissettiğinde ve çocuğa daha çok şey öğretmek istediğinde iş birliği ile bunların üstesinden rahatlıkla gelir.”
	K. 57: “Evin temeli gibidir, çünkü özel eğitim gerektiren bireylere aile ile iş birliği yapmak normal gelişim gösteren bireylerin eğitimine göre daha önemlidir.”
	K. 72: “Ağacın kökleri gibidir, çünkü özel eğitimde bütün gelişim alanları desteklenmeden çocuk iyi yetişmez.”
	K. 51: “Tuz gibidir, çünkü olmazsa yapılan eğitim güzel ve verimli olmaz.”
	K. 55: “Kan gibidir, çünkü özel eğitimi kalp olarak düşünürsek iş birliği kandır. Kalp kan pompalamazsa bir işe yaramaz. Özel eğitimde de iş birliği olmazsa özel eğitim tek başına yeterli olmaz. İki bir arada ilerlerse eğitim sağlıklı olur.”
	K. 85: “Kömürü elmas yapmak gibidir, çünkü öğrenciyi tanıyıp ona uygun öğretim yapılırsa çocuk hayata daha iyi hazırlanır.”

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların “iş birliğinin önemi bakımından” oluşturdukları metaforların “bir ağacın/ bitkinin kökleri, tuz, şeker, tekerlek, futboldaki orta sahalar, evin temeli, kan, kilit taşı, duvar, anne, dayanacak destek, kural, kömürü elmas yapmak” olduğu görülmektedir. Oluşturulan metaforların çoğunluğunun temel özellikleri incelendiğinde, bir sistemin yaşamasını, ayakta durmasını ve devamlılığını sürdürmesi için gerekli olan kavramlardan oluştuğu görülmektedir. Örneğin iş birliğinin özel eğitimdeki hayati işlevini belirtmek amacıyla bir katılımcı (K. 30) “Kan gibidir, çünkü kaliteli bir iş birliği olmazsa kaliteli eğitim de olmaz iş birliği hayati önem taşımaktadır.” ifadesini kullanırken, başka bir katılımcı (K. 37) “Bir ağacın kökleri gibidir, çünkü kökler sağlam olmazsa ağaç tutmaz, meyve vermez. İş birliği olmazsa eğitim yürümez.” şeklinde, başka bir katılımcı ise (K. 38) “Bir ağacın kökleri gibidir, çünkü kökleri olmayan ağaç aç ve susuz kalır. İş birliği olmadan özel eğitim yetersiz kalır.” benzetmesini kullanmıştır. İş birliğinin öğretmen açısından önemini vurgulayan bir katılımcı (K. 73) “Dayanacak destek gibidir, çünkü öğretmen kendini yetersiz hissettiğinde ve çocuğa daha çok şey öğretmek istediğinde iş birliği ile bunların üstesinden rahatlıkla gelir.” ifadesini kullanırken, başka bir katılımcı ise iş birliğinin çocuk tarafındaki çıktılarına vurgu yaparak (K. 85) “Kömürü elmas yapmak gibidir, çünkü öğrenciyi tanıyıp ona uygun öğretim yapılırsa çocuk hayata daha iyi hazırlanır.” şeklinde metaforunu gerekçelendirmiştir. Katılımcıların iş birliğinin gereklilikleri bakımından oluşturdukları metafor ve gereğçeleri Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6. Katılımcıların “İş Birliğinin Gereklilikleri Bakımından” Oluşturdukları Metafor ve Gerekçeleri

Tema	Metafor ve gerekçesi
İş birliğinin gereklilikleri	K. 3: “İnşaat yapmak gibidir, çünkü işinin ehli elemanlardan oluşmalıdır. Ancak böyle bir takım kaliteli ve sağlam bir ürün ortaya koyabilir.”
	K. 9: “Futbol takımı gibidir, çünkü bireysel olarak çok iyi olsan da başarı için takım halinde hareket etmek gerekir.”
	K. 15: “Fabrika gibidir, çünkü ortaya harika ürünlerin çıkması için fabrikada bulunan tüm makinelerin bir arada çalışması gereklidir. İş birliği ile yapılan işler kısa zamanda güzel bir şekilde ortaya çıkar.”
	K. 71: “Halat çekme oyunu gibidir, çünkü birbirimize destek olursak daha çok ilerleyebiliriz.”
	K. 50: “Yapboz gibidir, çünkü bir parçanın yaptığının anlam kazanması için diğerlerinin onu tamamlaması gerekir.”
	K. 58: “Futbol takımı gibidir, çünkü uyum, azim ve iş birliği olursa başarı kaçınılmaz olur.
	K. 21: “Bir kuşun uçuşu gibidir, çünkü öğretmen bir kuşun bir kanadı ise diğer kanadı da iş birliği sağlayacak arkadaşlarıdır. Hiçbir kuş tek kandı olduğu için ölmez ama uçamaz da. Özel eğitimde de başarı sağlamak için başkalarının iş birliğine ihtiyaç vardır.”
	K. 40: “Bir bitkinin çiçek açması gibidir, çünkü çiçeğin açması için tüm koşulların uygun olması gerekir.”
	K. 46: “İmece gibidir, çünkü öğretmen öğrencinin her an yanında olmayabilir. Hem ailenin hem de yardımcı öğretmenin öğrenciye destek olması gerekir.”
	K. 66: “Mekanizma gibidir, çünkü mesafe kat ederken mekanizmanın bütün parçalarının bir uyum içerisinde çalışması gerekir.”
	K. 91: “Kuru fasulye pilav gibidir, çünkü iş birliği ve özel eğitim birbirinden ayrılamaz. İş birliği olmadan özel eğitim faydalı olmaz.”
	K. 64: “Tereyağlı iskender gibidir, çünkü birbirinden ayrılmazlar birisi eksik olursa tadı hiçbir şeye benzemez.”
	K. 75: “Aile gibidir, çünkü herkes üzerine düşen görevi yapmalıdır.”
	K. 79: “Zincir gibidir, çünkü birbirinden ayrı düşünülmemeyen birbiri ile bağlantılı bir yapıdır. Başarıya ulaşmak için birlikte çalışılması gerekir.”
K. 86: “Karıncaların kışa hazırlık yapması gibidir, çünkü birlikten kuvvet doğar.”	

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların “iş birliğinin gereklilikleri bakımından” “inşaat yapmak, fabrika, futbol takımı, halat çekme oyunu, yapboz, bir kuşun uçuşu, imece, mekanizma, bir bitkinin çiçek açması, kuru fasulye pilav, tereyağlı iskender, aile, zincir, karıncaların kışa hazırlık yapması” metaforlarını ürettikleri görülmektedir. Oluşturulan metaforların ortak özellikleri incelendiğinde bir arada çalışmayı gerektiren, ortak amaç için çalışan, uyum içinde olan ve bir araya geldiğinde anlamlı bütün oluşturan kavramlardan oluştuğu görülmektedir. İş birliğinin gerekliliklerinden sorumluluk paylaşımını bir katılımcı (K. 75) “Aile gibidir, çünkü herkes üzerine düşen görevi yapmalıdır.” şeklinde benzetmiştir. Katılımcılardan bazıları (K. 79): “Zincir gibidir, çünkü birbirinden ayrı düşünülmemeyen birbiri ile bağlantılı bir yapıdır. Başarıya ulaşmak için birlikte çalışılması gerekir.” (K. 9) “Futbol takımı gibidir, çünkü bireysel olarak çok iyi olsan da başarı için takım halinde hareket etmek gerekir.”, (K. 15) “Fabrika gibidir, çünkü ortaya harika ürünlerin çıkması için fabrikada bulunan tüm makinelerin bir arada çalışması gereklidir. İş birliği ile yapılan işler kısa zamanda güzel bir şekilde ortaya çıkar.” şeklinde metafor ve gerekçesini sunarken iş birliğinin başarısı için bir arada çalışmanın gerekliliğine vurgu yapmıştır. Katılımcıların iş birliğinin amaçları bakımından oluşturdukları metafor ve gerekçeleri Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Katılımcıların “İş Birliğinin Amaçları Bakımından” Oluşturdukları Metafor ve Gerekçeleri

Tema	Metafor ve gerekçesi
İş birliğinin amaçları	K. 5: “Bülbül yuvası gibidir, çünkü özenle birleştirilen malzemeler öğrenciyi geliştirmeyi hedef alır.”
	K. 70: “Şemsiye gibidir, çünkü iş birliği yapmak öğrenciyi yaşayacağı olumsuz durumlardan korur.”
	K. 26: “Merdiven basamakları gibidir, çünkü her biri el birliği ile bireyi yukarı taşımak amacıyla toplanır.”
	K. 29: “Köprü gibidir, çünkü eğer disiplinler arası iş birliği olmazsa öğretmen öğrenciye ulaşamaz, özel eğitim amacına ulaşmaz.”
	K. 7: “Organlar gibidir, çünkü iş birliği yapanlar öğrencinin faydası, rahatı ve başarısı için çalışır.
K. 77: “Bal peteği gibidir, çünkü bütün eğitimciler öğrenciye yeni bilgi ve becerileri öğrettikçe öğrenci gelişir.”	

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların “iş birliğinin amaçları bakımından” oluşturdukları metaforların bülbül yuvası, şemsiye, merdiven, köprü, organlar, bal peteği şeklinde sıralandığı görülmektedir. Katılımcıların ürettiği metaforlar ayrıntılı olarak incelendiğinde koruyucu, geliştirici, ulaştırıcı özelliklere sahip kavramlardan oluştuğu dikkat çekmektedir. Örneğin bir katılımcı iş birliği ile şemsiye arasında benzetim yaparak (K. 70) “Şemsiye gibidir, çünkü iş birliği yapmak öğrenciyi yaşayacağı olumsuz durumlardan korur.” şeklinde metaforunu ve gerekçesini ifade ederken başka bir katılımcı (K. 29) “Köprü gibidir, çünkü eğer disiplinler arası iş birliği olmazsa öğretmen öğrenciye ulaşamaz, özel eğitim amacına ulaşmaz.” ifadesiyle iş birliğinin çocuğa hizmet ulaştırmak için gerekli olduğunu ifade etmiştir. Başka bir

katılımcı ise iş birliğini organlara benzeterek (K. 7) “Organlar gibidir, çünkü iş birliği yapanlar öğrencinin faydası, rahatı ve başarısı için çalışır.” şeklinde gerekçelendirmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada özel eğitim öğretmeni adaylarının özel eğitimde iş birliği kavramına yönelik algılarının, ürettikleri metaforlar yoluyla belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonunda 93 öğretmen adayının özel eğitimde iş birliği kavramı ile 56 farklı metafor arasında benzetme yaptığı, yaptıkları benzetimlerin ise 5 farklı tema altında gruplandırıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ilk olarak “Özel eğitim öğretmeni adaylarının “iş birliği” kavramıyla ilgili oluşturdukları metaforlar nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Çalışmanın sonunda özel eğitim öğretmeni adaylarının iş birliği kavramını en fazla zincir halkası, yapboz parçası, ağacın/ bitkinin kökleri, yapboz ve inşaat yapmak kavramlarına benzettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların ürettikleri metaforlar ve gerekçeleri ayrıntılı olarak incelendiğinde, özel eğitimde iş birliği kavramını devamlılık, sağlamlık, bir yapının ya da sistemin devamı için gerekli olan, bir araya geldiğinde anlamlı bir bütün oluşturan kavramlara benzettikleri görülmüştür.

Alanyazında yapılan çalışmalarda iş birliği kavramı pek çok özellik ve kendine has esasları olan bir kavram olarak tanımlandığı bilinmektedir (Cook ve Friend, 1991, s. 6; Cook ve Friend, 2010, s. 1; Friend ve Cook, 1992). Alanyazın incelendiğinde iş birliği kavramının birden fazla eş işbirliğinin bir amaç doğrultusunda bir araya gelerek gönüllü olarak çalıştıkları ve karar aldıkları etkileşime dayalı bir yaklaşım olarak tanımlandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra iş birliğinin oluşması ve devamlılığının sağlanması için paydaşların ortak bir hedef doğrultusunda eşit, gönüllü, paylaşımcı, çalışma ve karar almada ortak sorumluluklar alması (Cook ve Friend, 1991, s. 6; Cook ve Friend, 2010, s. 1; Friend ve Cook, 1992), birden fazla kişi ile etkileşim kurma, etkili problem çözme ve sorumluluk alma gibi becerileri sahip olması gerekmektedir (Thousand vd., 2006, s. 239; Winn ve Blanton, 2005, s. 1). Çalışmaya katılan özel eğitim öğretmeni adaylarının ürettikleri metaforların alanyazında iş birliğinin tanımlanması için kullanılan gereklilik ve esaslarla örtüştüğü söylenebilir.

Çalışmada ikinci olarak özel eğitim öğretmeni adaylarının ürettikleri metaforların ortak özellik bakımından hangi temalar altında toplanmaktadır?” sorusuna cevap aranmıştır. Bu soru doğrultusunda elde edilen bulgular ise çalışmaya katılan özel eğitim öğretmeni adaylarının ürettiği metaforların iş birliğinin yapısı, iş birliğine yönelik tehditler ve iş birliğinin başarısını olumsuz etkileyen etmenler, iş birliğinin önemi, iş birliğinin gereklilikleri ve amacı olmak üzere beş tema altında toplandığını göstermiştir. İkinci amaç doğrultusunda katılımcıların iş birliğinin yapısına yönelik oluşturdukları metaforlar “yapboz, ağaç, dişliler, bir dağın zirvesine tırmanmak, aile, tahterevallı, gökkuşağı, geometrik şekil, yapboz parçaları, düğün evi, tren vagonu, şirket, saat, bina, örümcek ağı, inşaat yapmak, büyük bir mücadele, parmaklar, zincir halkaları zincir, anahtar ve kilit, zincir, kale, saat, düğüm, bal peteği” şeklinde sıralanmıştır.

Katılımcıların iş birliğinin gerekliliklerine ilişkin ise “inşaat yapmak, fabrika, futbol takımı, halat çekme oyunu, yapboz, bir kuşun uçuşu, imece, mekanizma, bir bitkinin çiçek açması, kuru fasulye pilav, tereyağlı iskender, aile, zincir, karıncaların kışa hazırlık yapması” gibi metaforlar oluşturdukları sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların iş birliğinin kalitesini olumsuz etkileyen ve iş birliğine yönelik tehditlerle ilgili “yapboz parçaları, parmaklar, domino taşları, örgü, tren vagonu, zincir halkaları, makine parçaları, fermuar, vücut, dişli, bulunmaz Hint kumaşı, anahtar ve kilit, organlar, inşaat yapmak, arı kovani” metaforlarını ürettikleri görülmüştür. Bu kavramlar ayrıntılı olarak incelendiğinde birden fazla öğeden oluşan ve öğelerden birinin niteliğinin diğer öğelerin çalışmasını etkileyebilecek yapıda oldukları görülmektedir. Katılımcıların iş birliğinde yer alan işbirlikçi ya da uzmanların eksik çalışması ya da çalışmaması durumunda tüm süreci olumsuz olarak etkileyebileceği yönünde gerekçeler ürettikleri görülmüştür. Alanyazında yapılan çalışmalarda ise iş birliğinin kalitesinin öğretmen ve yardımcı personelin becerilerinden, okulun ve idarecilerin yapısından (Biggs vd., 2016, s. 256), öğretmenlerin ortak bir amacı, felsefeyi ve dili paylaşmalarından (Carter vd., 2009, s. 60), hizmet öncesinde ve sonrasında aldıkları eğitimden (Brownell vd., 2006, s. 169; Lynch vd., 2014, s. 1; Vuran vd., 2017, s. 165; Zagona vd., 2017, s. 163) etkilendiği sıklıkla vurgulanmaktadır. Bunun yanı sıra yapılan çalışmalarda özel eğitim alanında çalışan uzmanların iş birliği becerilerinin nitelik ve niceliğinin uygun olmadığını gösteren çalışmalar da mevcuttur (Elçi, 2019; Yener, 2019). Alanyazında var olan çalışmalar ile bu çalışmadan elde edilen bu sonucun, özel eğitim öğretmeni adaylarının iş birliğine ilişkin bilgi ve becerilerinin artırılması için hizmet öncesi ve hizmet sonrası eğitimlere bir kez daha vurgu yaptığı düşünülmektedir.

Çalışmada katılımcıların bir sistemin yaşamasını, ayakta durmasını ve devamlılığını sürdürmesi için gerekli bir kavram olarak iş birliğini önem bakımından “bir ağacın/ bitkinin kökleri, tuz, şeker, tekerlek, futboldaki orta sahalılar, evin temeli, kan, kilit taşı, duvar, anne, dayanacak destek, kural, kömürü elmas yapmak” metaforlarına benzettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların işbirlikçi çalışmalar sayesinde verilecek hizmetlerin daha kaliteli, hızlı ve verimli bir biçimde ulaştırılması açısından önemli olduğuna yönelik gerekçeler sundukları görülmüştür. Katılımcıların bu gerekçeleriyle paralel olarak alanyazında iş birliği doğası gereği kendi içinde zorlukları olan bir süreç olduğu, ancak birden fazla alanda uzmanının bilgi paylaşımını, üretilen çözümlerin birden fazla göz tarafından incelenmesini içerdiği için hata yapma olasılığını düşürdüğü vurgulanmaktadır (Winn ve Blanton, 2005, s. 1). Bu nedenle işbirlikçi yaklaşımların özellikle özel eğitim alanında daha fazla tercih edildiği bilinmektedir (Hunt vd., 2003, s. 315).

Çalışmada son olarak katılımcıların özel eğitimde iş birliğinin amaçlarına yönelik metaforlarının “bülbul yuvası, şemsiye, merdiven, köprü, organlar, bal peteği” şeklinde sıralandığı sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların gerekçelerinin, iş birliği aracılığı ile çocuğun olumsuz durumlardan korunabileceği, çocuğun hizmet almasının kolaylaşacağı, çocuğun mevcut durumundan daha iyi duruma ulaşacağı şeklinde ifade edildiği görülmüştür. Katılımcıların açıklamalarında çoğunlukla iş birliğinin çocuğa yönelik çözümlere vurgu yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim alanyazında yapılan çalışmalarda da işbirlikçi yaklaşımları benimseyen okullarda öğrenci başarısının arttığını gösteren çalışmalar mevcuttur (Caron ve McLaughlin, 2002, s. 285; Hunt vd. 2003, s. 315).

Özel eğitim öğretmeni adaylarının özel eğitimde iş birliği kavramına yönelik metaforik algıları, ürettikleri metaforlar yoluyla belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışma sonunda 93 öğretmen adayının özel eğitimde iş birliği kavramı ile 56 farklı metafor arasında benzetme yaptığı, yaptıkları benzetimlerin ise 5 farklı tema altında gruplandığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonunda çalışmaya katılan özel eğitim öğretmeni adaylarının iş birliğini en çok yapboz parçaları, yapboz, zincir halkaları, bir bitkinin/ ağacın kökleri ve inşaat yapmaya benzettikleri görülmüştür. Özel eğitim öğretmeni adaylarının ürettiği metafor ve gerekçelerinin özel eğitimin yapısı, gereklilikleri, iş birliğinin kalitesini olumsuz etkileyen etmenler ve iş birliğine yönelik tehditler, iş birliğinin önemi ve amaçlarına yönelik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılar yapısı ve gereklilikleri bakımından iş birliğinin en çok birden fazla alan uzmanının bir araya geldiği bir yapı olmasına vurgu yapmışlar, tehdit olarak iş birliğinde yer alan uzmanların nitelik ve performanslarının düşük olmasının diğer uzmanların çalışmasını etkilemesi olarak ifade etmişlerdir. Katılımcılar özel eğitimde iş birliğinin önemini hizmetlerin etkili ve verimli sağlanması için gerekli olması ile açıklarken, amaçlarını ise genellikle çocuğun ilerletilmesi ile sınırlı tuttıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmadaki katılımcılar Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Öğretmenliği Lisans Programı dördüncü sınıfa devam eden özel eğitim öğretmeni adayları ile sınırlıdır. Bununla birlikte araştırmadan elde edilen sonuçların çalışmaya katılan 93 özel eğitim öğretmeni adayının görüşleri ile sınırlı olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Daha geniş katılımcı gruplarından elde edilecek sonuçlar her zaman daha önemli ve çeşitli bulgular sağlamak için gereklidir. Bu bakımdan ileride yapılacak çalışmalarda daha geniş katılımcı grupları ile çalışılabilir. Katılımcıların iş birliğine yönelik algıları farklı araştırma yöntemleri ile toplanabilir. Bunun yanı sıra araştırmaya katılan özel eğitim öğretmeni adaylarının iş birliğine ilişkin ders almamış olmamaları da metaforik algılarının çeşitliliğinin anlaşılması bakımından ayrı bir sınırlılık olarak görülebilir. Bu durumda iş birliğine yönelik eğitimler alan ve almayan grupların algılarının karşılaştırılması daha derinlemesine bilgiler sağlanması için gerekli olabilir.

Etik Beyan

“Özel Eğitim Öğretmeni Adaylarının İş Birliğine İlişkin Metaforik Algıları” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Gerekli olan etik kurul izinleri Gazi Üniversitesi Ölçme Değerlendirme Etik Alt Çalışma Grubu 07.04.2020 tarih ve 04 sayılı toplantısında alınmıştır.

Kaynakça

- Akturan, U. ve Esen, A. (2008). Fenomenoloji. T. Baş ve U. Akturan (Ed.) içinde. *Nitel araştırma yöntemleri* (ss. 83-98). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- 573 No’lu Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. (1997). http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23011_1.pdf adresinden 18 Ocak 2019 tarihinde erişilmiştir.

- Biggs, E. E., Gilson, C. B. ve Carter, E. W. (2016). Accomplishing more together: Influences to the quality of professional relationships between special educators and paraprofessionals. *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities*, 41(4), 256-272.
- Brownell, M. T., Adams, A., Sindelar, P., Waldron, N. ve Vanhover, S. (2006). Learning from collaboration: The role of teacher qualities. *Exceptional Children*, 72(2), 169-185.
- Büyükalın, S. ve Yaylacı, Z. (2018). Normal gelişim gösteren öğrenciler ile kaynaştırma öğrencilerinin sosyal bilgiler kavramına ilişkin metafor algıları. *Özel Eğitim Dergisi*, 19(4), 679.
- Caron, E. A. ve McLaughlin, M. J. (2002). Indicators of beacons of excellence schools: What do they tell us about collaborative practices. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 13(4), 285-313.
- Carter, N., Prater, M. A., Jackson, A. ve Marchant, M. (2009). Educators' perceptions of collaborative planning processes for students with disabilities. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 54(1), 60-70.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Cook, L. Ve Friend, M. (1991). Principles for the practice of collaboration in schools. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 35(4), 6-9.
- Cook, L. ve Friend, M. (2010). The state of the art of collaboration on behalf of students with disabilities. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 20(1), 1-8.
- Dayı, E., Açıkgöz, G. ve Elçi, A. N. (2020). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının özel gereksinimli öğrencilere yönelik metaforik algıları (Gazi Üniversitesi örneği). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 21(1), 95-122.
- Ekici, G. (2016). Öğretmen adaylarının "Bilgisayar" kavramına ilişkin metaforik algıları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(3), 755-781.
- Elçi, A. N. (2019). *Özel eğitim okul ve sınıflarında branş derslerinin yürütülmesinde özel eğitim ve branş öğretmenleri arasındaki iş birliği çalışmalarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Friend, M. ve Cook, L. (1992). *Interactions: Collaboration skills for school professionals*. Longman Publishing Group, 95 Church Street, White Plains, NY 10601.
- Gürgür, H. ve Uzuner, Y. (2010). Kaynaştırma sınıfında iş birliği ile öğretim uygulamalarına bakışın fenomenolojik analizi. *Matrix*, 5(2), 15-27.
- Hamilton-Jones, B. M. ve Vail, C. O. (2014). Preparing special educators for collaboration in the classroom: Pre-service teachers' beliefs and perspectives. *International Journal of Special Education*, 29(1), 76-86.
- Hunt, P., Soto, G., Maier, J. ve Doering, K. (2003). Collaborative teaming to support students at risk and students with severe disabilities in general education classrooms. *Exceptional Children*, 69(3), 315-332.
- İş birliği. (t.y.) <http://www.tdk.gov.tr/index.php> adresinden 22 Nisan 2019 tarihinde erişilmiştir.
- İş birliği. (t.y.) www.wikipedia.org adresinden 22 Nisan 2019 tarihinde erişilmiştir.
- Lynch, D., Madden, J. ve Knight, B. A. (2014). Harnessing professional dialogue, collaboration and content in context: An exploration of a new model for teacher professional learning. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 1(3), 1-15.
- Mandel, C. J. ve Fiscus, E. D. (2002). *Bireyselleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi BEP (2. Baskı)* (G. Akçemete Ed. Çeviri, H. G Şenel, E. Tekin). Ankara. Kişisel Yayın Evi.
- Martinez, M. A., Saudela, N. ve Huber, G.L. (2001). Metaphors as blueprints of thinking about teaching and learning. *Teaching and Teacher Education*, 17, 965-977.
- Merriam, S. B. (2013). Nitel araştırma. *Desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. Editörü: Selahattin Turan, Çev. Dinç, E.) içinde (ss. 199-228). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Miles, M. B. ve Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Tamimi, Y. (2005). *Örgüt kültürünün metaforlarla analizi*. (Yüksek Lisans Tezi). Osmangazi Üniversitesi. Eskişehir.
- Thousand, J. S., Villa, R. A. ve Nevin, A. I. (2006). The many faces of collaborative planning and teaching. *Theory into Practice*, 45(3), 239-248.
- Vuran, S., Bozkuş-Genç, G. ve Sani-Bozkurt, S. (2017). İş birliği ile bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme süreci: Durum çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 18(2), 165-184.
- Winn, J. ve Blanton, L. (2005). The call for collaboration in teacher education. *Focus on Exceptional Children*, 38(2), 1-12.
- Yazar, T., Özekinci, B. ve Lala, Ö. (2017). Öğretmen ve okul yöneticilerinin değerler eğitimi kavramına ilişkin metaforik algıları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 5(3), 245-269.
- Yener, C. (2019). *Kaynaştırma öğrencileri ile çalışma yapan uzmanlar arasındaki BEP sürecindeki iş birliğinin uzman ve aile görüşlerine dayalı olarak belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Zagona, A. L., Kurth, J. A. ve MacFarland, S. Z. (2017). Teachers' views of their preparation for inclusive education and collaboration. *Teacher Education and Special Education*, 40(3), 163-178.

EXTENDED ABSTRACT

Collaboration is a concept that special education teachers and preservice special education teachers develop as a result of certain training and experiences with the help of their own skills and abilities (Biggs et al., 2016; Brownell et al., 2006, p. 169). In addition, when teachers and other field experts have similar perspectives (Gürgür, & Uzuner, 2010, p. 15) and are able to discuss their opinions openly, this affects the attitudes of teachers towards collaboration (Lynch et al., 2014, p. 1). Furthermore, studies have indicated that when preservice teachers are provided with the appropriate training, their knowledge and skill levels on collaboration would increase (Biggs et al., 2016; Brownell et al., 2006, p. 169; Hamilton et al., 2013, p. 76; Vuran et al., 2017; Zagona et al., 2017, p. 163). This study examined the perception of pre-service special education teachers in relation to collaboration. The basic perceptions of the preservice special education teachers who participated in the study constituted a matter of curiosity due to the fact that they had not received training on collaboration in special education and they were in their senior years. Collaboration is defined as a concept that has many features and unique principles, and cannot be explained easily (Cook & Friend, 1991, p. 6; Cook & Friend, 2010, p. 1; Friend & Cook, 1992). Therefore, in terms of understanding their perspectives, it may be useful for the preservice special education teachers to explain their perceptions of collaboration with the help of metaphors. Considering the fact that the preservice teachers who participated in the study were in their senior years and would start their profession soon, the results that could be obtained as a result of determining their perceptions of collaboration are believed to be useful in terms of developing suggestions for preservice and in-service training programs on this subject. In addition, it is believed that the results obtained from the study would provide qualified data to the literature.

The purpose of this study is to analyze the metaphors developed by preservice special education teachers regarding the concept of "collaboration". In this context, answers to the following questions were sought:

1. What are the metaphors of preservice special education teachers regarding the concept of "collaboration"?
2. What are the themes that the identified metaphors could be collected in terms of their common characteristics?

The research pattern is a model of phenomenology, which is one of the qualitative research models. Phenomenology pattern is used to reveal common practices and to define and explain the meanings/facts created by the participants (Akturan, & Esen, 2008, p. 83-98). The "Metaphoric Perception Survey" was created by the researchers, which was similar to the studies conducted in the literature (Büyükalın, & Yaylacı, 2018, p. 679; Dayı, Açıkgöz, & Elçi, 2020, p. 95; Ekici, 2016, p. 755; Yazar et al., 2017, p. 245). In the survey, there was a semi-structured question in the form of "Collaboration in special education is like; because.....". The data of the study were collected from the senior year students enrolled at the special education department of Gazi University, Gazi Education Faculty. The study enrolled 107 participants and used a metaphorical perception survey.

The data collection process began after obtaining the necessary ethical approvals. In order to collect the data, the researchers received preliminary information about the curriculum from the academic advisors of the participating preservice teachers. Announcements were made to reach the maximum number of participants at once and it was ensured that all participants were together at the same time. The first and second researchers collected the data of the study by administering the "Metaphoric Perception Survey" to the participants at the specified time. During the data collection phase, data were collected from 107 participants, and 14 surveys were excluded from the analysis because they did not receive proper responses. Data from the remaining 93 surveys were analyzed by using content analysis.

It was concluded that the participants created 56 different metaphors. The concepts that were most frequently associated with the concept of collaboration in special education were the chain link ($f= 6$) and puzzle piece ($f= 5$). The other three most common metaphors created by the preservice special education teachers were observed to be puzzle ($f= 4$), roots of a tree/plant ($f= 3$), and building/construction ($f= 3$). The frequency was found to be 2 for the 16 metaphors created by the participants (building/construction, chain, tree, family, key and lock, building, gears, wall, foundation of the house/building, football team, blood, organs, spider web, fingers, clock, train/train wagon, body). The frequency was found to be 1 for the last 24 metaphors produced by the participants (mother, beehive, honeycomb, climbing a mountain,

rare Indian fabric, flowering, domino stones, knot, bridge, dry beans and rice, birds nest, flying bird, parts of a machine, mechanism, stair steps, mutual relationship, struggle, knitting, sugar, company, seesaw, wheel, iskender kebab with butter, salt). According to the results of the study, it was seen that the metaphors of the participants could be collected under 5 different themes. In order of frequency these themes were as follows: in terms of the structure of the collaboration (f=33, 35.48%), in terms of the threats to collaboration and factors that affect its success negatively (f=20, 21.5%), in terms of the importance of collaboration (f=19, 20.43%), in terms of the requirements of collaboration (f=15, 16.12%), and in terms of the purpose of collaboration (f= 6, 6.45%).

According to the definitions and explanations regarding the characteristics of collaboration, collaboration is perceived as a process in which multiple cooperators gather for a common purpose, share resources, and knowledge together and equally to achieve their purpose and undertake the responsibilities of the decisions and consequences together (Cook, & Friend, 1991, p. 6; Cook, & Friend, 2010; Friend, & Cook, 1992). The concept of collaboration is observed to be an interactive approach, in which multiple cooperators gather to work on a voluntary basis and take decisions for a purpose. In addition, in order collaboration to be ensured and sustained, stakeholders should take common responsibilities to work and make decisions on the equal, voluntary and participative basis (Cook, & Friend, 1991, p. 6; Cook, & Friend, 2010; Friend, & Cook, 1992), and possess the skills of interaction with multiple people, effective problem solving and taking responsibilities (Thousand et al. 2006; Winn & Blanton, 2005). It was seen that the results obtained from the study and the results of the studies in the literature on collaboration had similar structures.

In the study, it was observed that the preservice special education teachers associated collaboration most frequently with puzzle pieces, puzzles, chain links, roots of a plant/ tree, and construction. It was concluded that the metaphors created by preservice special education teachers and their reasons were related to the structure and requirements of collaboration, factors affecting its quality, threats to collaboration, the importance and the purpose of collaboration. Participants highlighted the structure in which several field experts come together; and in terms of threats, they expressed the influence of low-performing and unqualified experts on the work of other experts during the collaboration. Participants described the importance of collaboration in special education by mentioning its necessary to ensure effective and productive services and their expressions about the purpose of the collaboration was generally limited to the improvement of the child.